

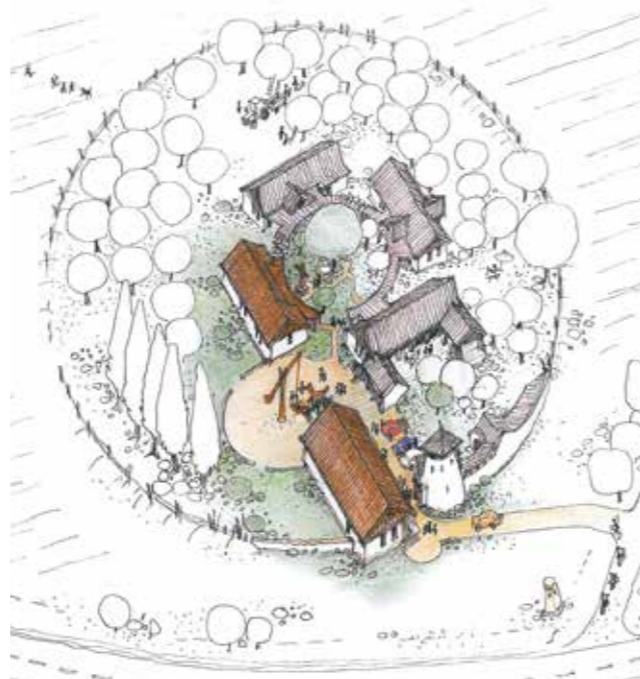

Lelesz (Felvidék, Szlovákia) településközpont és önkormányzati lakóházak tanulmányterve, Fábián Rigó Tamással, 2010

YBL-DÍJ, 2017

BATA TIBOR

Az Építészet XXI. című műsor
2017. 04. 12-i adásának
szerkesztett változata.
Echo TV, rendező-műsorvezető: Brassói Réka

Tanya terve, Jászapáti, külterület, 2013

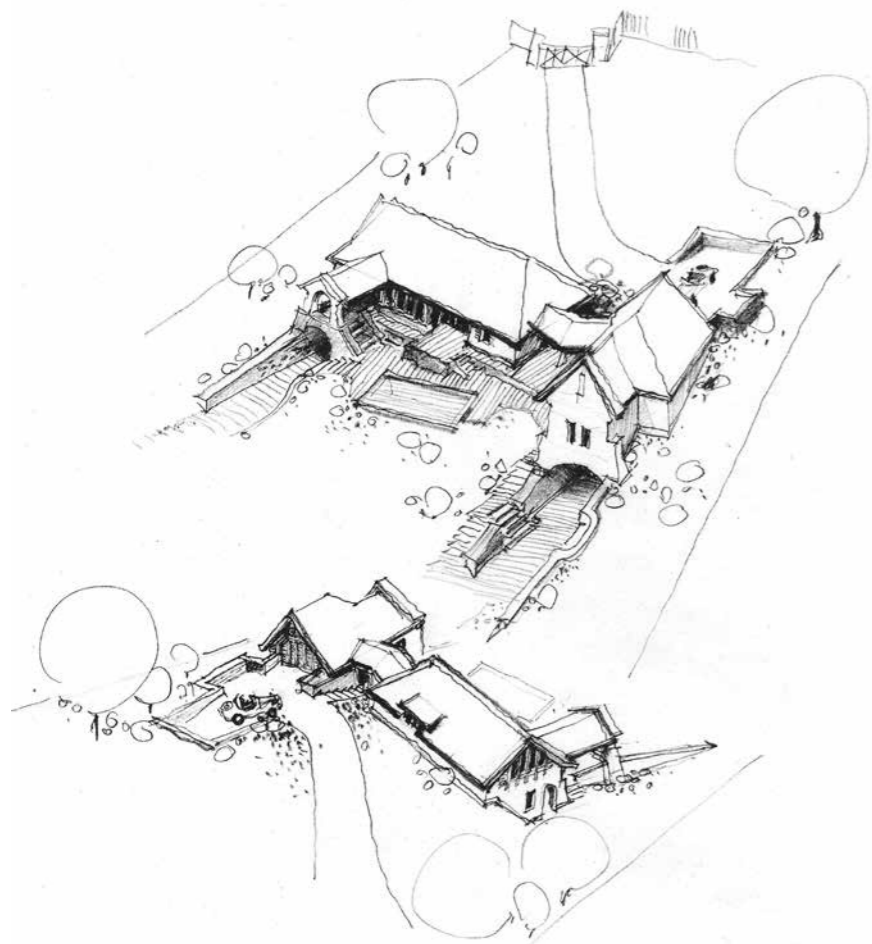
„Bata Tibor, Makovecz Imre szavaival élve »notórius magánzó« építész, a Heil Tibor körül csoportosuló társaság aktív, de mindig kissé »különálló« tagja volt, aki az ötvösiskola elvégzése után idősebbként került az Ybl Miklós Főiskolára. Kimagasló rajzkészségével, tehetségével, érett gondolkodásával hamar kitűnt társai közül. A főiskola után a Mester, Makovecz Imre mellett kezdett dolgozni. Az elsők között kapott önálló munkát, ami nagy megtiszteltetés, ha tetszik, »rang« volt abban az időben. A Mester, felismerve tehetségét és egyenes jellemét, sok munkába vonta be munkatársként, később tervezőtársként. A 90-es években – Makovecz Imre ajánlására – egyike volt a Charles walesi herceg londoni építészeti egyetemén féléves kurzust tartó három magyar oktatónak. Bata Tibor a Kvadrum Építésziroda alapító tagja. (...) Tervező éveit bebizonyították tehetségét. Építészeti stílusa markáns, az organikus vagy szerves építészetben belülről egyedi, felismerhető világgá fejlődött. Talán sajátos, kézműves alkotói módszere, személyiségének egység, vagy a felgyorsult, széteső világ közege az oka, hogy közel száz, kiváló építészeti minőséget hordozó lakóépülete, számos közintézménye nem kapott visszhangot a sajtóban. Alko-

tásai olyanok, mint a kézműves borok, melyeket egy szűk, műértő közösség tart számon, s vidul a lelke, ha az újabb művel találkozik. A makonás hagyománynak megfelelően Pécelen főépítészséget vállalt aktív tervezői munkája mellett, melyet hosszú éveken át folytatott. Magánzói működése ellenére végig csapatban dolgozott, számos munkáját Balassa Endrével, Engelmann Tamással és Zsigmond Lászlóval közösen jegyzi. Róth Renátával a belsőépítészeti világába is beleszólt, majd számos munkájánál a belső terek terveit is elkészítette. Azon kevés építészek egyike, akik a mai napig ragaszkodnak munkájukban ahhoz a hagyományos építészeti szemlélethez, mely egységben látja a szakmát az enteriortól a házhoz át a várostervezésig” – hangzott el Turi Attila laudációjában még tavaly, az Ars Patronus Alapítvány díjának átadása alkalmából. Az idén újabb, rangos kitüntetésben részesült a méltatott alkotó. Magas színvonalú, a magyarországi kistelepülések helyi léptékéhez igazodó, „kézműves” építész alkotói munkássága, valamint a magyar organikus építészet megteremtése, fennmaradása és megújulása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként Bata Tibor Ybl-díjat vehetett át. Ez alkalomból köszöntjük őt az alábbi kis összeállítással.

Gyerekkorom óta nagyon szeretek rajzolni. Ugyan még nem tudtam pontosan, hogy mi akarok lenni, de jártam szorgalmasan a rajzszakkörre. Aztán fölvettem az Ybl Miklós Főiskolára, majd elvégeztem a Műszaki Egyetemet. Úgy alakult a sorsom, hogy kapcsolatba kerültem olyan fiatal építészekkel, akik Makovecz Imre mellett dolgoztak. Felmértünk házakat, felszerkesztettük, a nagyobb munkákat előkészítettük. Nekem megtetszett az a műhely, amit Makovecz Imre akkor, a 80-as évek végén alakított ki. Ő egy fantasztikus mester volt. A Makovecz-tanítványok lehetőséget kaptak ugyanis arra, hogy megmutassák egyéni látásmódjukat. Bátorított minket, hogy formai utánpótlás helyett találjuk meg a saját utunkat. A kisebb munkákat rendszeresen odaadta az egészen kezdő építésznek azzal, hogy „csináld, kisfiam”. Igazán csak akkor szólt bele, amikor úgy látta,

Szent László Általános Iskola átalakítása és bővítése tornacsarnokkal, Mogyoród, 2010. Az eredeti tervektől eltérően épült meg

◀ Családi ház terve, Gyermely, Gyarmatpuszta, 2010

hogy rettenetesen rossz irányba megy a dolog. Ráadásul nemcsak megtervezünk ezeket a házakat, hanem a kivitelezésben is részt vettünk, kijártunk művezetni..., és ha nem tettük, vagy nem elég sűrűn, akkor rettenetesen mérges volt a Mester... Rengeteget kellett dolgozni, de nagyon sokat tanultunk belőle.

Két dolog nagyon fontos számomra, az egyik a népművészet, amelyet nem leutánozni kell. Senki nem lakik 16 méter hosszú, 4 és fél méteres házban, amiben nincs fürdőszoba. Ezt hívjuk skanzennak... De ha ebből indulunk ki, akkor nem járunk rossz úton. A másik fontos dolog, de ezzel nem vagyok egyedül, az a századforduló építésze, amellyel valami egészen különleges kezdődött el a világban. Megérteni, megismerni e korszak építészetét – mások szerint talán ódivatú –, engem azonban ez foglalkoztat.

(...) Egy ház tervezésekor három alapvető fontosságú dolgot tartok szem előtt. Az egyik, hogy az építető mit szeretne. Ha az egy butaság, akkor az én feladatom más irányokba terelgetni őt. Érdekes hallani, amikor néha rácsodálkoznak arra, az, hogy valaminek van ablaka, jó hőszigetelése és kiváló hőtechnikája, még édeskevés, abból nem lesz jó ház... Fontos az is, hogy én magam mit gondolok,

vagy mit szeretnék. Évek óta foglalkoztat egy hatalmas oszlopokon álló kis faház gondolata, ilyet azonban nyilván ma senki sem akar építeni... A harmadik fontos dolog pedig maga a hely, a hely szelleme, hiszen nem mindegy, hogy valami egy Pest megyei községben, vagy a szlovák határ mentén van-e.(...)

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Szent Lujza Kollégium, Piliscsaba, 1998

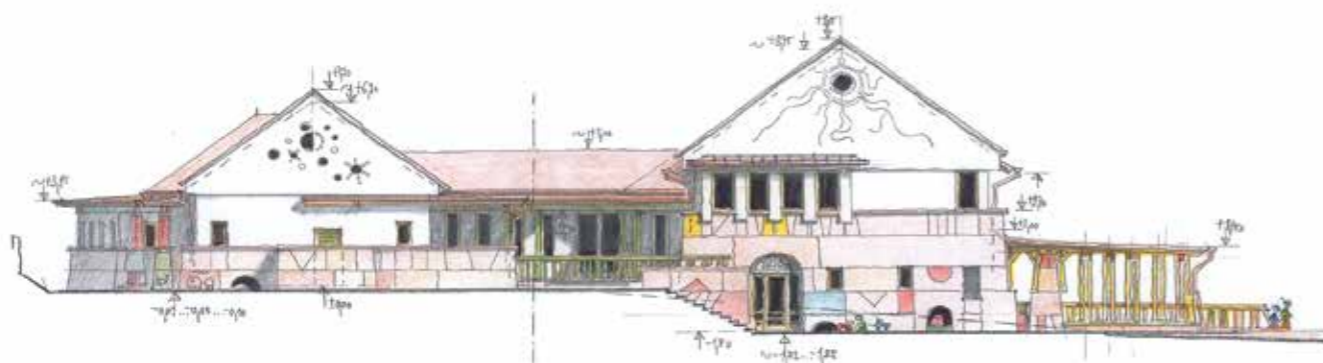
◀ Pázmány Péter Katolikus Egyetem, lustineum oktatási épület, átalakítás, Piliscsaba, 2005

(...) Viszonylag korán, még egészen fiatalon kaptuk az akkor elinduló Piliscsabai Katolikus Egyetem épületeinek tervezési feladatát. Néhány épületet nekem is volt szerencsém oda tervezni. Az egyik, általam nagyon szeretett épület az új kollégium. A hegyoldalba ékelődő területre először egy hosszanti elrendezést képzeltem el, de sehogyan sem tetszett. Miután a kollégium fenntartását egy szerzetesrendre bízták, a régi kolostorok mintájára egy kerengőre emlékeztető elrendezéssel foglalmaztam újra az elképzelést. Az építető is megértette az alapötletet, együtt gondolkodva könnyen haladtunk tovább. Ezt nagyon fontosnak tartom minden tervezési munka során.

A campus területén valaha magyar honvédségi laktanya volt, később szovjet alakulatok állomásoztak itt. Az egykor patinás együttesről számtalan képeslap, régi fénykép és egyéb relikvia maradt az utókorra, amelyeknek egy emlékszóbat alakítottunk ki a tanulmányi osztálynak otthont adó épülethez illesztve. Sajnos az idők során tönkrement és lebontották, ahelyett, hogy a faépitményt lefestették és felújították volna.(...)

▲ Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Quaeatura igazgatási épület postával és katonai emlékszóbatával. Piliscsaba, 1997

▼ ▲ Fót, Boglárka bölcsőde, 2015. Fotó: Dénes Eszter

(...) Az egykori kiosk épülete a tiszták és a közkatonák kantinaként funkcionált. Csak néhány fekete-fehér fénykép tanúskodott arról, hogy nézett ki egykor. Ennek alapján, kissé átfogalmazva született meg az új épület terve. Még a fedett-nyitott fa előépítmény is hasonlít az eredetire. Fontos a hagyomány követése, az illeszkedés, ugyanakkor pontosan láthatóak az új igényeknek megfelelő épületen a mai kor jegyei. (...)

(...) Jó szórakozás egy néhány éves gyerekkel fakockákkal játszani. Közben sokszor eszembe jutott, hogyan lehetne a játék kockákból a valóságban is épületet, vagy valamilyen épületrészt csinálni. A fóti Boglárka bölcsőde tervezésekor is a színes fa játékkockák jutottak eszembe, amiket a magas lábazati falon, a támfalakon és a tömör kerítésekben szerettem volna megjeleníteni. Az előbbi alapötlet mellett az is érdekelt, hogy ha ez az átalakítandó épület nem a hatvanas években épült volna meg, hanem jóval korábban, akkor milyen formát öltött volna. Az általam nagyon szeretett századforduló építészetét követtem, ugyanakkor a figyelmes szemlélő számára a részletek alapján egyértelmű, hogy mai épületről van szó. (...)

▼ Szabadidős és Innovációs Centrum, Fő tér, Veresegyház, Zsigmond László főépítéssel, 2006

(...) A veresegyházi főtéren egyik épülete szabadidős- és gazdasági innovációs centrum. Magas tornya a főtér fókuszában áll, az alsó szinten arkádós üzletek sorakoznak, akár egy felvidéki magyar városban, melytől Veresegyház sem földrajzilag, sem lelkületében nem áll távol. A középkori városok mintájára, melyek gyerekkorom óta érdekeltek, számomra az épület fontos elemei a funkció szerint egymástól különböző, változatos zárt erkélyek. Nagyon fontos a változatosság, az izgalmas, váratlan részletek. Sokszor gondolkodom azon, hogy ha több milliót költenek egy főtér burkolására és elegáns világítótesteire, de ott egyetlen izgalmas részlet sincs, ami egy gyereknek érdekes lehet, akkor mi értelme van az egésznek? (...)

Kistérségi Igazgatási Központ átalakítási terve, Mátészalka, Zsigmond Lászlóval és Balassa Endrével, 2009

YBL AWARD 2017 TIBOR BATA

On account of his drawing skills and maturity, Tibor Bata quickly emerged as one of the most promising young talents of his generation. After graduation, he started working as a disciple of the Master, Imre Makovecz, who, having recognised his talent and honesty, involved him into a number of projects, first as a junior architect and later as a colleague. In the '90s, he was one of the three Hungarian architects delegated to teach a semester at the London-based university of Charles, Prince of Wales, at Makovecz's own recommendation. His work has always been a testimony to his outstanding talent, which allowed him to create a uniquely characteristic world within the order of organic architecture. This year, he was awarded with the highest professional recognition available in Hungary, the Ybl Award.